

RAZGOVOR S POVODOM **DARKO CELOVEC, ČELNIK UDRUGE BABY BEEF KOJA OKUPLJA 90 POSTO DOMAĆIH PROIZVOĐAČA TOVNE JUNADI**

■ U Zajedničkoj poljoprivrednoj politici od 2021. godine EU želi uvesti ograničenje tako da pojedini proizvođač ne može dobiti više od 100.000 eura poticaja godišnje

Razgovarao: Hrvoje Šlabek

Udruga Baby Beef, koja okuplja 90 posto hrvatskih proizvođača toвне junadi, križevčanin Darko Celovec preuzeo je proljetos i odmah najavio šestomesečnu borbu za preporod našeg stočarstva, koje je u zadnjih 25 godina svedeno na niske razine. S oko 900.000 komada goveda iz 1990. godine pali smo na sadašnjih oko 400.000 komada. Veterinar Celovec, koji se stočarstvom bavi 15 godina i ima nekoliko farmi u okolici Križevaca, a od Gavrilovića je kupio i veliku farmu u Sisku, govori koliko o naporima koje čini Udruga pod njegovim vodstvom, toliko i o epasnostima koje nosi nova Zajednička poljoprivredna politika Europske unije za razdoblje od 2021. do 2027. godine, kao i o tome zašto je hrvatska junetina najbolja u Europi te joj može parirati još samo ona uzgajana u Velikoj Britaniji.

PL Zašto je osnovana i čemu služi udruga Baby Beef?

- Udruga postoji od 2000. godine i okupljamo nešto manje od 300 članova, koji drže 90 posto hrvatske proizvodnje toвне junadi za meso. Nakon što sam došao na njezino čelo, profesionalizirali smo se, započeli kooperativno koja na dnevnoj bazi komunicira s članovima te smo otvorili desetak podružnica u zemlji. Neprofitna smo organizacija i naša je bit u tome da vodimo brigu o članovima, koji imaju proizvodnju u rasponu od deset do 20.000 komada toвне junadi godišnje. Mi smo tu da zaštitimo proizvodnju i konkurentnost naših članova. Zakonodavstvo se stalno mijenja i proizvođači se mogu naći

Naše je selo prazno i devastirano i koliko god se to pokušavalo vratiti na negdašnju razinu, nije se uspjelo. Dapače, svake godine broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava opada

"Oko 30.000 komada kroz milanski rez izvozimo na najjahtjevnije talijansko tržište, Toskanu"

u nebranom grođu ako nisu dobro informirani. Ne samo što mogu biti kažnjeni ako prekrše neki novi pravilnik, nego mogu ostati bez znatnih iznosa potpora ako ne znaju udovoljiti uvjetima koji su striktno propisani. Primjerice, manji proizvođač nema vremena svakodnevno pratiti što se eventualno promijenilo jer se cijeli dan bavi stokom. Naša kooperativnica svakodnevno prati informacije na mnogo izvora te odmah obavještavamo naše članove što se promijenilo.

PL Zar se doista propisi toliko često mijenjaju?

- Evo najnovijeg primjera. Zimska brazda, odnosno jesensko oranje, nedavno je ograničena na maksimalno 60 posto površine koju ima poljoprivrednik. Zimska brazda služi tome da se najesen svi ljetveni ostaci pretrznu i razgrade preko zime, da se zemlja prozrača, pa da proljetna sjemna bude jednostavnija i brža. Nova izmišljotina Europske unije, koju smo mi morali 'prepisati', sada prijeti zimsku brazdu na cijeloj površini zemljišta, i to zbog sprečavanja erozije tla. A gdje u Slavoniji, primjerice, može doći do erozije tla? Nažalost, mi smo vrlo kasno dobili tu informaciju i kad smo obavijestili naše članove, neki su od njih već obavili jesensko oranje na cijeloj svojoj površini. U međuvremenu je krenula penalizacija onih koji su zoraali više od 60 posto.

PL Kako vaša udruga gleda na najavljenu novu poljoprivrednu politiku za Europsku uniju?

- Koncept proizvodnje kod nas netko je drukčiji nego u većem dijelu Europe. Kod nas proizvođači koji imaju 500 i više komada junadi proizvode oko 70 posto od 120.000 komada godišnje proizvodnje toвне junadi. U Francuskoj ili Austriji, recimo, rijetko tko ima više od 100 ili 150 tovnih goveda. Zbog toga smo, koliko god naša proizvodnja bila mala, ipak konkurencija Europi. I što sada Europa smjera u Zajedničkoj poljoprivrednoj politici za razdoblje od 2021. do 2017. godine? Želi uvesti ograničenje na poticaje, tako da pojedini proizvođač ne može dobiti više od 100.000 eura godišnje. Napominjem da se tu ne radi samo o stočarstvu, nego i o ratarstvu i drugoj poljoprivrednoj proizvodnji.

PL Dobro, nije li to težnja da se proizvodnja rasprši na manja gospodarstva?

- Naše selo je prazno i selo je devastirano i koliko god se to pokušavalo vratiti na negdašnju razinu, nije se uspjelo. Dapače, svake godine broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava opada. Mi smo kasno ušli u EU i nas EU gisi, a novu poljoprivrednu politiku vidim kao još jedan atak na našu proizvodnju. Njezin cilj tre-

Celovec ima nekoliko farmi u okolici Križevaca, a od Gavrilovića je kupio i veliku farmu u Sisku

Nova europska politika mogla bi uništiti našu poljoprivredu

■ Godine 1990. proizveli smo 117.000 tona mesa, a 1998. godine već smo proizveli tek 45.000 tona mesa

■ Nova izmišljotina Europske unije, koju smo mi morali 'prepisati', sada priječi zimsku brazdu na cijeloj površini zemljišta, i to zbog sprečavanja erozije tla

bio bi biti u tome da svi budu jednaki, da igraju prema istim 'pravilima igre', ali, recite mi, kako je to moguće kad smo mi kasno ušli u EU i mogli smo povući novac u samo jednom mandatu razdoblja, a i to smo učinili loše. Poljaci su u prvoj godini svog ulaska izveli 100 posto europskog novca. Izgradili su farme i ušli u strojeve i tehnologije. Zbog toga tražimo da se nova politika na Hrvatsku ne primjenjuje dok ne dobijemo priliku povući europski novac u još dva ili tri programska razdoblja. Ministarstvo poljoprivrede, pa i Hrvatska gospodarska komora, sluša se s time i vidjet ćemo hoće li pregovori s Bruxellesom uroditi plodom. Ako neće, presječuju nam da će samo u proizvodnji toвне junadi sadašnji broj od 120.000 komada pasti na samo 20.000 komada godišnje. Bez potpora, koje svi u Europi primaju, ne može se biti konkurentan. Uvažujem se reći da bi posljedice za stočarstvo bile mnogo gore u odnosu na one koje nam je donio rat.

PL Što kažu brojke - kako se kretala govedarska proizvodnja u nas u zadnjih 30-ak godina?

- Brojke su triput manje nego prije rata. Godine 1990. imali smo 470.000 krava i junica, a sada ih imamo 170.000. Dakle, stočni fond je devastiran. Također, 1990. godine proizveli smo 117.000 tona mesa, a 1998. godine već samo 45.000 tona. Lani smo proizveli 45.000 tona mesa.

PL Zašto je do toga došlo?

- Mora se priznati da je rat u tome bio najveći 'okidač', ali nakon rata najveći krivac je to što svi dosadašnji ministri naprosto nisu imali shvaća za proizvodnju toвне junadi. Sve karte bačene su na mliječno govedarstvo. Poljoprivredne službe instruirale su naše ljude neka grade farme za mliječna goveda i neka uzimaju holštajnfrižijsku pasminu, specijaliziranu za mlijeko, nashtrb simentalke, koja je dobara i za mlijeko i za tos. Cijena holštajnskog teleta je 100 eura, a simentalškog 3500 kuna. Dakle, stočni fond išli smo, zbog ne znam čijih interesa, obavijati preko pogrešne pasmine i to se činilo 20 godina. A stočarstvo je vrh poljoprivredne proizvodnje jer multiplikira dodatnu vrijednost. Ja, recimo, kupujem kukuruz, sijem, slamu i silažu od 400-njak malih proizvođača. Za mene rade transportne kompanije, tu su servisi, klanica, distributivni lanci...

PL Kako sve članovi vaše udruge planiraju meso i stoku?

- Oko 30.000 komada kroz milanski rez izvozimo na najjahtjevnije talijansko tržište, u Toskanu. Oni će uzeti samo vrhunsku kvalitetu, a oko 40.000 komada live stoke ide za Libanon. Poljak će imati 15-20 posto nižu cijenu, ali Talijan i Libanonac kupuje od nas. Za to postoji dobar razlog.

PL U čemu je 'štos'? Zašto je naša junetina kvalitetnija od, primjerice, poljske?

- Razlog tome je naša hrana. Mi ćemo tele uvesti u farmu sa 100 do 150 kilograma, a u njemu će ostati najmanje 365 dana, do telje od 550 do 700 kilograma. U međuvremenu će jesti hranu koja obiluje kukuruzom, koji će našem mesu dati okus i slatkoću. Kvaliteta junetine leži u prozaranosti masnoćom, koja je puna omega 3 i omega 6 masnih kiselina, i to mesu daje slatkoću i mekoću, a do toga dolazi upravo uz naš način hranjenja kukuruzom. Poljak, Talijan ili Francuz ne može proizvesti toliko kukuruzna li zbog toga što ta kultura ne uspijeva toliko dobro, kao u Poljskoj, ili zato što je poljoprivredno zemljište strokovito skupo, čak 50.000 eura po hektaru u Italiji i Francuskoj. Zbog toga je udio kukuruz u prehrani stoke znatno manji nego kod nas, pa je i meso manje kvalitetno. Našem mesu mogu, po kvaliteti, konkurirati samo Englezi i Irci stoga što uzgajaju pasmine koje imaju genetsku predispoziciju za zamašćenje.

PL Znaju li to hrvatski potrošači?

- Upravo kako bismo našem potrošaču pružili izbor između hrpe mesa iz uvoza i našeg domaćeg proizvoda, naša udruga pokrenula je brend Hrvatska junetina, koji koriste članovi udruge. Ušli smo u Spar, Kaufland, KTC i druge manje trgovine te je naše meso posebno označeno u vitrini kao hrvatski proizvod i naš je potrošač sada informiran o tome što kupuje.

PL A koliko uopće iznosi izvoz junetine?

- Godine 2012., dakle prije ulaska Hrvatske u Europsku uniju, uvezli smo 9077 tona govedskog mesa, a 2015. godine više od 17.000 tona. Usto, izvoz nam je triput manji od uvoza. Nažalost, na ruku nam ne ide loš standard u našoj zemlji, a junetina je najskuplje meso. Naša potrošnja je, tako, između osam i devet kilograma po glavi stanovnika godišnje, dok je u drugim zemljama i do 20 kilograma godišnje.

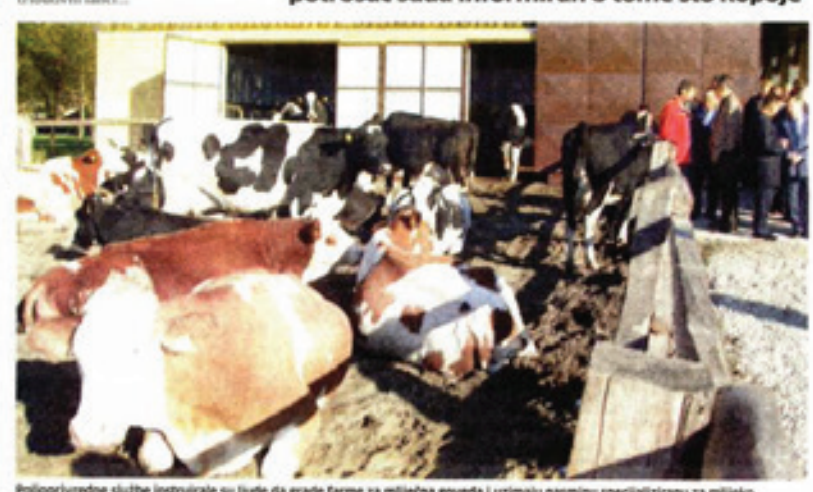
PL Kakervi su planovi vaše udruge? Kako biste željeli da izgleda naša proizvodnja toвне junadi za koju godinu?

- Uspjehom je se izboriti da se prijedlog nove poljoprivredne politike Europske unije kod nas ne počne primjenjivati 2021. godine, naš potencijal je jako velik i želim vidjeti da naša proizvodnja sa 120.000 komada naraste na 250.000 komada junadi godišnje.

- Nisam mrgaloman, vidim velik potencijal, mi smo bogomdana zemlja, samo ne znamo iskoristiti sve svoje prednosti. Mnogi proizvođači mlijeka sada prelaze u naše redove. Veliku priliku pruža i otvaranje turskog tržišta, što planiramo učiniti nakon što se Hrvatska proglašila nezavisnom slobodom od bolesti krvinega koše. Kolika je to prilika, može oslikati činjenica da 120.000 komada junadi, koliko mi proizvedemo na godišnjoj razini, Istanbul pojedne za tjedan dana te da proizvodnja junadi u Srbiji raste iz dana u dan nakon što su otvorili tržište Turske.

PL S obeirnom na sve što ste rekli, što biste preporučili mladom čovjeku s nešto znanja, zemlje i kapitala, treba li se upustiti u proizvodnju toвне junadi?

- Svakom mladom poljoprivredniku preporučio bih da se učlani u našu udrugu. Reći ću mu da će biti profitabilan i stat ću iz tih riječi. Uostalom, točno govedarstvo jedna je od perspektivnijih grana hrvatske poljoprivrede. Mladi ljudi mogu i trebaju graditi svoju budućnost na tovnom govedarstvu.

Poljoprivredne službe instruirale su ljude da grade farme za mliječna goveda i uzimaju pasminu specijaliziranu za mlijeko